

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Ректор
В.М. Бабасєв
“_____” 2014 р.
М.П.

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ ТА ТЕХНОГЕННОЮ
БЕЗПЕКОЮ

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки магістр

галузі знань 1702 “Цивільна безпека”

спеціальність 8.17020201 «Охорона праці (за галузями)»

(Шифр за ОПП 1. 03)

Стандарт чинний з дати затвердження

РОЗРОБЛЕНО: Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова

КАФЕДРА: Охорони праці та безпеки життєдіяльності

РОЗРОБНИКИ: к.т.н., доцент кафедри Нікітченко О.Ю.

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ (Хворост М.В.)

“ 08 ” 09. 2014 р., протокол № 2

Схвалено **випусковою** кафедрою Охорони праці та безпеки життєдіяльності

Протокол від “08”09. 2014 року № 2.

Завідувач випускової кафедри (Хворост Н.В.)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена
Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (Величківська) “22” 12 2014 р.

Обговорено та рекомендовано до Науково – методичною радою факультету
електричного транспорту.

Голова Науково – методичної ради (М.І. Шийка)

“ 26 ” 12 2014 р., протокол № 5

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом
без письмової згоди ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014

© Нікітченко О.Ю., 2014

Вступ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни Державне управління охороною праці та техногенною безпекою складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра галузь знань 1702 «Цивільна безпека», спеціальність 8.17020201 «Охорона праці (за галузями)», кваліфікація – 2149.2 «Інженер з охорони праці».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є правові, організаційно-технічні, соціально-економічні та психологічні питання знань та умінь з організації управління охороною праці та промисловою безпекою на державному рівні, визначеного відповідними державними стандартами освіти, чинними законами, а також активної позиція щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників підприємств міського господарства по відношенню до результатів своєї професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки:

Таблиця 1.

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Економіка охорони праці та техногенної безпеки	Організаційно-технічне забезпечення атестації та паспортизації робочих місць в галузі
	Система управління охороною праці у галузі
	Системний аналіз і моделювання в охороні праці
	Промислова безпека сучасних виробничих технологій

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

ЗМ 1. Система державного управління охороною праці в Україні.

ЗМ 2. Державне управління промисловою безпекою.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Мета вивчення дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою» полягає у формуванні у майбутніх фахівців (спеціалістів та магістрів) умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці .

1.2 Завдання вивчення дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою» передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні державні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці;
- основні поняттями системи управління охороною праці й системним мисленням, при якому питання системного підходу до управління охороною праці оцінюються як найважливіші пріоритети в професійній діяльності;
- систему реалізації вертикалі державного управління промисловою безпекою.
- законодавчу базу державного управління промисловою безпекою;
- наукові й організаційні основи безпеки виробничих процесів і стійкості виробництв в надзвичайних ситуаціях

вміти:

- застосовувати положення законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці при виконанні виробничих та управлінських функцій;
- організовувати діяльність виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- аналізувати й оцінювати небезпечні і шкідливі виробничі фактори
- керувати діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- застосовувати й нарощувати отримані знання щодо діяльності комісії з питань охорони праці .

мати компетентності:

- керуючись принципами державного управління визначати завдання держави у сфері охорони праці, здійснювати прогнозування та планування діяльності
- визначати проблеми охорони праці і пріоритетні шляхи їх вирішення;
- збирати та опрацювати дані щодо проведення ідентифікації та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;
- формулювати завдання систем управління; основні параметри систем та її характеристики, цільові функції системи, види моделювання в системі управління охороною праці

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90годин(и) 2,5кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Система державного управління охороною праці в Україні.

Тема 1. Правові основи праці охоронної політики в Україні. Нормативно-правове законодавство в галузі охорони праці, обов'язки, права і відповідальність щодо проведення державної політики, відділи з питань охорони праці при держадміністраціях, навчально-методичні й експертно-технічні центри, система нагляду за охороною праці, санітарно-епідеміологічні служби, органи пожежної, екологічної безпеки, фонд соціального страхування від нещасних випадків і профзахворювань та інші наглядові і контролюючі органи, система виробничо-технічного, інформаційного, наукового й фінансового забезпечення діяльності в галузі охорони праці.

Тема 2. Органи державного управління охороною праці в Україні. Державне управління охороною праці, що здійснюється шляхом сукупності скоординованих дій органів державного управління охороною праці, органів місцевого самоврядування за участю об'єднань роботодавців, професійних спілок та інших представницьких органів з реалізації основних напрямів соціальної політики в галузі охорони праці, спрямованих на забезпечення безпечних і здорових умов праці.

Тема 3. Державні соціальні гарантії працюючих в Україні. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». Соціальні гарантії працюючих в Україні, що регламентуються законодавством. Контроль та відповідальність за дотриманням вимог законодавства в частині соціальних гарантій працюючих в Україні. Органи Державного нагляду за станом охорони праці.

Тема 4. Принципи розробки заходів по забезпеченню охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного стану та охорони навколишнього середовища на об'єкті підвищеної небезпеки. Принципи розробки заходів по забезпеченню охорони праці, виробничої санітарії, протипожежного стану та охорони навколишнього середовища на об'єкті підвищеної небезпеки. Порядок декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки. Порядок ідентифікації та обліку об'єктів підвищеної небезпеки. Методика визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки

Змістовий модуль 2. Державне управління промисловою безпекою.

Тема 5. Законодавча база державного управління промисловою безпекою. Законодавча база державного управління промисловою безпекою. Держгірпромнагляд і його повноваження. Міжнародна організація праці. Приклади інших країн.

Тема 6. Органи державного управління промисловою безпекою та їх повноваження. Міністерство надзвичайних ситуацій, Державна служба гірничого нагляду та промислової безпеки України, інші органи державного управління промисловою безпекою. Їх функції, завдання та повноваження.

Тема 7. Порядок організації навчання та перевірки знань керівників підприємств та спеціалістів, що експлуатують об'єкти підвищеної небезпеки. Положення про Порядок організації навчання та перевірки знань керівників підприємств та спеціалістів, що експлуатують об'єкти підвищеної небезпеки. Основні розділи. Перелік робіт з підвищеною небезпекою.

Тема 8. Організація і проведення режимно-обмежувальних заходів в зонах стихійних лих і техногенних катастроф. Великі виробничі аварії, їх типи, причини та наслідки. Вплив техногенних чинників на екологічну безпеку та безпеку життя і здоров'я людей. Приклади великих техногенних аварій і катастроф та їх наслідки. Класифікація виробничих небезпечних чинників (різновиди вибухів, пожеж; вибухи киплячих рідин, що викидають пару, викиди токсичних речовин; порушення цілісності інженерних споруд, будівель тощо).

3. Рекомендована література

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці». – К., 21.11.2002 р., №229-IV.
2. Грибан В. Г., Негодченко О. В. Охорона праці: навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. Г. Грибан, О. В. Негодченко — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 280 с.
3. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
4. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в галузі. – Навчальний посібник. – К.: Професіонал, 2004. – 288 с.
5. Ярошевська В.М., Чабан В.Й. Охорона праці в будівельній галузі: Навч. посіб. – Рівне: НУВГП, 2005. – 313с.
6. Батлук В. А. Охорона праці в галузі телекомунікацій: Навч. посіб. – Львів: Афіша, 2003. – 320 с.
7. Березюк О. В., Лемешев М. С. Охорона праці в галузі радіотехніки: Навч. посіб. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 159 с.
8. Охорона праці в будівництві: Навч. посіб. посібник / за редакцією Коржика Б.М. і Іванова В.М. – Харків: Форт, 2010. – 388 с.
9. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
10. Русаловський А.В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навчальний посібник. – 3-є видання, доповн. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2008. –272 с.

11. Положення «Положення про Державну службу гірничого нагляду та промислової безпеки України», затверджене Указом Президента України від 6 квітня 2011 року, № 408/2011.

12. НПАОП 0.00-4.09-07 Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства. Затв. Держнаглядохоронпраці від 21.03.2007, наказ № 55.

13. НПАОП 0.00-4.21-04. Типове положення про службу охорони праці. Затв. Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004, наказ № 255. Зміни: Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 02.10.2007 р. № 236;

14. НПАОП 0.00-4.12-05. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці. Затв. Наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 р. за № 15. Зареєстр. Мін'юстом України 15 лютого 2005 р. за № 231/10511.

15. НПАОП 0.00-2.23-04 «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат». Постанова Кабінету Міністрів України від 27 червня 2003 р. № 994.

16. ДСТУ 2293-93 ССБП «Охорона праці. Терміни та визначення».

17. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.230-2007 ССБТ. Системи управління охороною праці. Загальні вимоги.

18. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджені Головою Держгірпромнагляду 7.02.2008 р.

19. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників».

20. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці – Вимоги.

21. Міжнародний стандарт OHSAS 18002, Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. Настанова по впровадженню OHSAS 18001.

Internet-джерела

1. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
3. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
4. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

5. <http://www.iacis.ru> - Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств-участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).
6. <http://base.safework.ru/iloenc> - Энциклопедия по охране и безопасности труда МОТ.
7. <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
8. <http://www.oxpaha.ru> - ОХРАНА. Интернет-газета о безопасности.
9. <http://www.tehdoc.ru> - Интернет-проект «Техдок.ру» - ресурс, посвященный вопросам охраны труда и промышленной безопасности.
10. <http://www.tehbez.ru> - Проект «Охрана труда в предпринимательстве», создан в рамках «Комплексной программы развития и поддержки малого предпринимательства в г. Москве».
11. <http://www.kodeks-luks.ru> - Нормативные документы в области охраны труда.
12. <http://www.gazeta.asot.ru> - Электронная версия газеты «Безопасность Труда и Жизни».

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання поточні тестові завдання.

АНОТАЦІЯ

Мета вивчення дисципліни «Державне управління охороною праці та техногенною безпекою» полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду. Предметом вивчення навчальної дисципліни є правові, організаційно-технічні, соціально-економічні та психологічні питання знань та умінь з організації управління охороною праці та промисловою безпекою на державному рівні, Дисципліна складається зі змістовних модулів: 1. Система державного управління охороною праці в Україні; 2. Державне управління промисловою безпекою.

ABSTRACT (ANNOTATION)

Purpose of the discipline "Public safety management and technical security" is the formation of future specialists skills and competencies to ensure effective management of labor and improve working conditions on the basis of scientific and technological progress and international experience. The object of the course is a study of the legal, organizational, technical, socio-economic and psychological issues of knowledge and skills of management of health and safety at the state level, Discipline consists of content modules: 1. The system of safety management in Ukraine; 2. Derzhavne industrial safety management.

АННОТАЦИЯ

Цель изучения дисциплины «Государственное управление охраной труда и техногенной безопасностью» заключается в формировании у будущих специалистов умений и компетенций для обеспечения эффективного управления охраной труда и улучшения условий труда с учетом достижений научно-технического прогресса и международного опыта. Предметом изучения учебной дисциплины правовые, организационно-технические, социально-экономические и психологические вопросы знаний и умений по организации управления охраной труда и промышленной безопасностью на государственном уровне, Дисциплина состоит из содержательных модулей: 1. Система государственного управления охраной труда в Украине; 2. Государственное управление промышленной безопасностью.